

Szakmai érettségi tantárgyi vizsgakatalógus
Predmetni izpitni katalog za poklicno maturo

Magyar nyelv és irodalom

Madžarščina

A tantárgyi vizsgakatalógus a **2016.** évi tavaszi vizsgaidőszaktól érvényes az új megjelenéséig. A katalógus érvényességéről az adott évben az az évi Szakmai érettségi vizsgakatalógus rendelkezik.

Ljubljana 2014

Državni izpitni center

SZAKMAI ÉRETTSÉGI TANTÁRGYI VIZSGAKATALÓGUS – MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
Predmetni izpitni katalog za poklicno maturo – Madžarščina

A katalógust készítették:

dr. Kolláth Anna
dr. Merényi Annamária
Sabo Sibila

A magyar fordítás lektora:

dr. Gróf Annamária

A vizsgakatalógust a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa a 2014. június 19-i, 164. ülésén fogadta el, és a 2016. évi tavaszi vizsgaidőszaktól az új vizsgakatalógus hatályba lépéséig érvényes. A katalógus érvényességéről az adott évben az az évi Szakmai érettségi vizsgakatalógus rendelkezik.

© Državni izpitni center, 2014

Minden jog fenntartva.

Kiadta:

Državni izpitni center

A kiadásért felel:

dr. Darko Zupanc

Szerkesztők:

mag. Mateja Jagodič
Joži Trkov

Tervezés és tördelés:

Peter Škrlič

Ljubljana 2014

ISSN 2385-8516

TARTALOM

1	BEVEZETŐ	4
2	A SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA CÉLJAI	5
3	A VIZSGA SZERKEZETE ÉS ÉRTÉKELÉSE	7
3.1	A vizsga szerkezete	7
3.2	Feladattípusok és mintafeladatok.....	8
3.3	A vizsga értékelése	13
4	A VIZSGA TARTALMA	16
4.1	Nyelv.....	16
4.2	Irodalom.....	17
5	A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ JELÖLTEK	22
6	MELLÉKLET	23
7	AJÁNLOTT IRODALOM	38

1 BEVEZETŐ

A magyar nyelv és irodalom szakmai érettségi követelményrendszere (tantárgyi vizsgakatalógusa) azoknak a diákoknak készült, akik a kétnyelvű (szlovén–magyar) középiskola

- négyéves szakközépiskolai programjaiban 487 órában anyanyelvként tanulják a magyart,
- hároméves szakiskolai programjában (213 órában), majd azt követően a kétéves kiegészítő programban (276 órában) anyanyelvként tanulják a magyart.

A vizsgakatalógus tartalma és feladata megegyezik a magyar nyelv és irodalom érvényben levő tanterveivel (*Magyar nyelv mint anyanyelv. Tanterv. Szakközépiskola: 487 óra, Szakiskolát kiegészítő szakközépiskolai program: 276 óra, valamint Magyar mint anyanyelv. Tanterv. Óraszám: 213*).¹ A katalógus tartalmazza a szakmai érettségi vizsga céljait, szerkezetét, értékelését, követelményeit, valamint mintafeladatokat közöl, és megadja megoldásukat is.

¹ Az érvényben lévő tanterveket – szerzői Pisnjak Mária és László Hermína – a Szlovén Köztársaság Szakképzési Szaktanácsa 2012. február 17-i, 134. ülésén hagyta jóvá. A tantervek elérhetők a <http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/Ssi/KZ-IK/katalog.htm>, illetve a <http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/SPI/KZ-IK/katlog.htm> weboldalon.

2 A SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA CÉLJAI

► Általános célok

Az anyanyelvi szakmai érettségi vizsga elsődleges célja a vizsgázók készségeinek és az ebben a követelményrendszerben leírt ismereteinek megállapítása. További célja a diákok ösztönzése olyan készségek, valamint nyelvi és irodalmi ismeretek elsajátítására, amelyek

- lehetővé teszik a magyar nyelvű továbbtanulást, illetve biztosítják az élethosszig tartó tanulás nyelvi feltételeit,
- biztosítják a szakmai és közösségi élet gyakorlásához szükséges szóbeli és írásbeli kommunikációs készségeket.

Célja továbbá

- a grammatikai, szövegtani, stilisztikai és általános nyelvészeti ismeretek birtokában a tudatos, nyílt nyelvszemlélet kialakítása,
- az irodalmi művek olvasása és értelmezése képességének fejlesztésével az irodalmi művek megértéséhez nélkülözhetetlen irodalomelméleti és irodalomtörténeti ismeretek elsajátításával a diákok olvasóvá nevelése,
- az anyanyelvi oktatás minőségének és hatékonyságának növelése.

► Konkrét célok

A szakmai érettségi vizsga konkrét célja, hogy megállapítsa a diákok szó- és írásbeli kommunikációs készségét, valamint a tantervben előírt ismeretek és tevékenységek birtoklását. Ezt a jelölt

- két írásbeli feladatlap megoldásával és
- szóbeli vizsgán bizonyítja.

Az 1. számú feladatlapban a jelölt

- olvasott nem művészi (közéleti, hivatalos, publicisztikai, ismeretterjesztő, szak-) szöveg kapcsán bizonyítja szövegértési képességét, nyelvhasználati és nyelvismereti tudását, valamint meghatározott műfajban és terjedelemben (kb. 100–150 szó) nem művészi szöveget alkot.

A 2. számú feladatlapban a jelölt

- művészi szöveg(részlet) alapján irányított vagy kevésbé irányított iskolai irodalmi fogalmazást ír 400–600 szóban a szempontoknak megfelelően (megfogalmazza olvasmányélményét; bizonyítja az elolvasott szöveg megértését; feltárja a szöveg formai-szerkezeti jellemzőit, gondolati, érzelmi tartalmát, eszmei mondanivalóját, ezek szerepét a szövegben, véleményét indokolja; a műértelmezés során alkalmazza az irodalomtörténeti és irodalomelméleti fogalmakat).

A szóbeli vizsgán a jelölt nyelvi és irodalmi kérdésre válaszol úgy, hogy

- tételének kifejtésében érvel, értelmez, elemez,
- az adott művészi szöveget elhelyezi a korban, a szerző életművében, megállapítja témáját, motívumait, elemzi, értelmezi és értékeli a művet,
- megfelelően használja a nyelvészeti, valamint az irodalomelméleti és az irodalomtörténeti szakkifejezéseket,
- tudja használni és értelmezni szakmájának szakszókincsét,
- bizonyítja, hogy tud hangosan és értelmesen felolvasni és köznyelven beszélni, valamint képes a kulturált párbeszédre.

3 A VIZSGA SZERKEZETE ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.1 A vizsga szerkezete

► Írásbeli vizsga (az összosztályzat 60%-a)

	Megoldási idő	Az összosztályzat része %-ban	Engedélyezett segédeszközök
1. feladatlap nem művészi (publicisztikai/tudományos-szakmai/tudományos-ismeretterjesztő/ hivatalos) szöveghez kapcsolódó, szövegértést, nyelvi ismereteket és készségeket mérő feladatsor rövid szöveg alkotása megadott szempontok szerint (100–150 szó)	60 perc	30%	kék vagy fekete golyóstoll vagy töltőtoll
2. feladatlap* irányított vagy kevésbé irányított iskolai irodalmi fogalmazás írása (400–600 szó)	60 perc	30%	kék vagy fekete golyóstoll vagy töltőtoll
Összesen	120 perc	60%	

* A jelölt egy tetszőleges irodalmi alkotás, illetve annak részlete alapján

- irányított irodalmi fogalmazást ír a megadott szempontoknak megfelelően;
- kevésbé irányított irodalmi fogalmazást ír olyan szempontok alapján, amelyek lehetővé teszik az önállóbb elemzést és értelmezést.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a Magyar Nyelv és Irodalom Szakmai Érettségi Országos Tantárgyi Bizottsága állítja össze.

► Szóbeli vizsga (az összosztályzat 40%-a)

	Megoldási idő	Az összosztályzat része %-ban
NYELV Nyelvi kérdés nem művészi szöveg vagy szövegrészlet alapján	15 perc felkészülés után	20%
IRODALOM Felolvasás, az olvasott szöveg értelmezése, elemzése	max. 20 perc	20%
Összesen	max. 20 perc	40%

3.2 Feladattípusok és mintafeladatok

► 1. feladatlap

Zárt végű kérdések:

- feleletválasztás
- kiegészítés
- válaszok egymáshoz illesztése
- besorolás
- csoportosítás
- rövid válasz
- hibajavítás

Nyílt végű kérdések:

- hosszabb válasz
- szövegalkotás

Zárt végű kérdések

Feleletválasztás

Igazak vagy hamisak az állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

Az író a műalkotások befogadását tartja igazán fontosnak az oktatásban.	I	H
Új regényének hőisében egy különc diákját formálta meg.	I	H
Könyvével elsősorban a gyerekeket akarta megszólítani. (A jelölt bekarikázza a megfelelő választ.)	I	H

Mi a *repülőgépmo* szó utótagjának szövegbeli jelentése? Karikázza be a megfelelő számot!

- A Mintadarab; eredeti terv alapján készült egyedi (ruha)darab.
- B Építmények, szerkezetek méretarányosan kicsinyített mása.
- C Az, akiről vagy amiről kép, szobor, esetleg irodalmi alkotás készül.
- D Valamely jelenség, rendszer jellemzőit, összefüggéseit kifejező matematikai képlet.

Karikázza be a megjelölt stílusréteg két jellemzőjének betűjelét!

- A rövid egyszerű mondatok túlsúlya
- B pontos ismeretek közlése
- C a hatáskeltésre való törekvés hiánya
- D képszerűség

(A jelölt bekarikázza a helyes válasz(ok) előtti betűjelet. Ha a kértnél többet jelöl meg, nem kap pontot.)

Kiegészítés

Egészítse ki a mondatokat értelemszerűen a tisztel ige megfelelő származékaival! Ha kell, toldalékolja is őket!

Mélyen _____ Uram!

A felnőttek iránti _____ meg kell tanítani a fiatalabb generációkat.

Meg _____ érezte magát a díj átvételekor.

(A jelölt a szöveg értelmében pótolja az állítások hiányzó részeit.)

Válaszok egymáshoz illesztése

Írja a vonalra a szó szerkezet fajtáját jelölő betűjelet!

_____ növeli a megosztottságot	A	határozós szó szerkezet
_____ külvárosok toronyházai	B	tárgyas szó szerkezet
_____ faji és vallási	C	minőségjelzős szó szerkezet
	D	mellérendelő szó szerkezet
	E	birtokos jelzős szó szerkezet

Írja az idegen szó elé azt a betűjelet, amely a szó szövegbeli jelentését fogalmazza meg!

_____ vandál (5. bekezdés)	A	germán nép
_____ gettó (7. bekezdés)	B	elkülönített zsidónegyed
	C	elkülönített nemzeti negyed
	D	romboló személy
	E	vegyi elem

Besorolás

Sorolja betűrendbe a szavakat úgy, hogy betűjelüket a megfelelő vonalra írja!

A Afrika, B Amerika, C ami, D ahol, E alszik, F anyyi

1. ____, 2. ____, 3. ____, 4. ____, 5. ____, 6. ____

(Egy hibáért 1 pontot levonunk. Egynél több hiba esetén 0 pont.)

Csoportosítás

Írja a szóösszetételek betűjelét a vonalra!

A nagyvárosaiban	B szaporulat	C lakáskörülmények
D szolgáltatásokból	E feszültségek	F nyomortelepek

Szóösszetételek: _____

Rövid válasz

Határozza meg az 1. bekezdésből kiírt szó szófaját, majd írja a vonalra azt a szót, amelyre utal!

Szófaja:

Amire utal:

ahol _____

Fogalmazza meg röviden az adott bekezdések témáját!

Bekezdés	Téma
2.	
6.	
7.	

Hibajavítás

Javítsa ki az alábbi mondatok helyesírási hibáit!

Az egyre gyakoribb problémák ösztönöztek minket arra hogy támogassuk az ember és a természet kapcsolatát elemző film készítését. A közel kétórás filmet 2009 Karácsonyán végre a televízió is bemutatta.

(A jelölt kijavítja a helyesírási hibákat. Rossz javításért pontlevonás jár.)

Írja le helyesen írott betűkkel az alábbi tulajdonneveket!

muravidéki magyar rádió _____

zala györgy utca _____

Nyílt végű kérdések

Hosszabb válasz

A 4. bekezdés alapján fogalmazza meg a népmozgás két következményét!

(A jelölt tartalmi, nyelvhelyességi és helyesírási szempontból is megfelelő választ ad.)

Rövid szöveg alkotása

Fejtse ki véleményét kb. 120 szóban a fiatalok/diákok olvasási szokásairól!
Segítségül kínálunk néhány szempontot.

Milyen gyakran olvasnak a diákok? Mit olvasnak: könyvet, újságot vagy más?
Könyv vagy internet? Mik a kedvenc olvasmányaik? Járnak-e könyvtárba?
Vásárolnak-e könyveket? Szívesen olvassák-e a kötelező olvasmányokat?

► 2. feladatlap

Nyílt végű kérdések (a jelölt szempontok alapján ír)

Irányított irodalmi fogalmazás Antoine de Saint-Exupéry A kis herceg című regényének részlete alapján

Szempontok:

- Ismertesse a regényrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Mutassa be a kis herceget, majd vizsgálja meg az üzletemberrel való találkozását! Elemezze a két szereplő birtoklással kapcsolatos nézeteit!
- Foglaljon állást a szövegrészlet utolsó mondatában megfogalmazottakról! Fejtse ki, Ön szerint mi a jelentősége a birtoklásnak, a tulajdonszerzésnek a mai ember életében!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Gyurkovics Tibor A repülő iskolatáska c. novellájának részlete alapján

Szempontok:

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot! Mutassa be a fiút és a szövegrészletben megjelenített szituációt! Vizsgálja meg a tanár, valamint a főszereplő reakcióját! Fejtse ki véleményét a történetekről! Fogalmazza meg, Ön hogyan nevelné az iskola rendjét, szabályait megszegő diákokat!

► Szóbeli vizsga

A hangos olvasás nagyjából zárt végű feladat, a kérdések megválaszolása, illetve a folytatott beszélgetés inkább nyílt végű feladat.

Feladatminták:

A) Puskin: Anyegin (részlet)

Anyegin levele Tatjanához

*Tudom, megsérti most magát
Fájdalmas titkom vallomása.
Szemének büszke, nyílt vonása
Mily megvetésbe fordul át!
Mit akarok? Mi cél vezethet,
Hogy így feltárom lelkemet?
Csak arra lesz ok, hogy nevetset
S ki is csúfol majd, meglehet.*

*Megláttam egyszer lánykorában
Egy szikra vonzalmat magában,
De hinni nem mertem neki.
S nem szép szokás szerint feleltem:
Féltem, szabadságát a lelkem
– Bár untam – elveszítheti.
S közénk állt még egy gyászos óra...
Lenszkij bús áldozatja lett...
Eltéptem szívem, veszte óta,
Mindentől, mit kedvelhetett;
Függetlenül, mástól nem értve,
Azt hittem, kárpótlás nekem
A csend s szabadság. Istenem!
Tévedtem s megbűnhődtem érte!*

1. Hangos olvasás
2. Ismertesse a mű műfaját, témáját, a részlet alapján összegezze a cselekményt! Bizonyítsa, hogy Anyegin felesleges ember!
3. Az alábbi szövegrészlet aláhúzott szavai alapján ismertesse a szótagolás és az elválasztás szabályait!

A fiatalok – őket egészen fiatal színészek alakították –, valamint a szolgák azonban túljárnak az öreg eszén. Az árvák szüleikre lelnek, a szerelmesek egymáséi lesznek, Harpagon pedig visszakapja a kincsesládáját. Minden jóra fordul. Vagy mégsem? A megoldást a rendező giccsesen operettszerűvé formálta, csupa póz ez a jelenet, és minden mozzanat azt jelzi: ez már nem a valóság. A záróképben pedig Harpagon tükrök előtt állva mondja el az utolsó mondatait.

(Budaváriné B. E. – Kelecsényi L.: Szövegértés – szövegalkotás)

B) József Attila: Tiszta szívvel

*Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcsőm, se szemfedőm,
se csókom, se szeretőm.*

*Harmadnapja nem eszek,
se sokat, se keveset.
Húsz esztendőm hatalom,
húsz esztendőm eladom.*

*Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.*

*Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.*

1. Hangos olvasás
2. A verset elemezve ismertesse József Attila korai költészetét!
3. Ismertesse a tudományos-szakmai stílus főbb jellemzőit! E stílusréteg melyik jellemzőit találhatjuk meg az alábbi részletben?

Ha a sejtet mikroszkóppal megvizsgáljuk, különböző részeket találunk benne. Legfontosabb a sejtmag, mely a zavartalan működéshez és a szaporodáshoz szükséges információkat hordozza. A sejtmagot folyadékszerű anyag, a citoplazma veszi körül. Szükség van arra is, hogy a sejt anyagait valami védje, összetartsa, ezért a sejtet sejthártya veszi körül. Micsoda rendje van a természetnek!

Manapság az elektromikroszkóppal a sejtek legkisebb részét is jól meg lehet vizsgálni, ezekben az eszközökben ugyanis a fény helyett elektronsugárzással világítják át a vizsgálandó anyagot.

3.3 A vizsga értékelése

► Az 1. feladatlap értékelése

A feladatlap összpontszáma 60 pont. Az értékelő tanár a végső eredményt úgy számolja ki, hogy a szerzett pontszámot elosztja kettővel. A nem művészi szöveg elemzésének feladatait a megoldókulccsal összhangban értékeljük, a feladatok a feladatlap összpontszámának 80%-át jelentik. A rövidebb szöveg alkotása a feladatlap 20%-át jelenti.

► A 2. feladatlap értékelése

A feladatlap összpontszáma 30 pont. Az (irányított vagy kevésbé irányított) irodalmi fogalmazást a Magyar Nyelv és Irodalom Szakmai Érettségi Országos Tantárgyi Bizottsága által megfogalmazott értékelési útmutató alapján két tanár értékeli, majd az egymástól független értékelés eredményeit egyezteteti.

Az értékelők az irodalmi dolgozatban az alábbiakat értékelik:

Tartalom (22 pont)

Taxonómiai szint	Műveletek	Pont
Ismeret és megértés	Cselekményösszegzés, témameghatározás, problémafelismerés	4
Alkalmazás és elemzés	Példákkal szemléltetve: a szereplők jellemzése, ok-okozati viszonyok és egyéb összefüggések felismerése; közös és eltérő jegyek, adott elemek (hely, idő, magatartásformák, értékrendek stb.) vizsgálata	12
Szintézis és értékelés	Összegzés, értékelés, véleménykifejtés, állásfoglalás, aktualizálás	6

Helyesírás, nyelvhelyesség (4 pont)

- megfelelő nyelvhasználat (alaktani, mondattani, szövegtani megfelelés)
- helyesírás

Stílus (2 pont)

- a szókincs és a nyelvi eszközök gazdagsága, pontos és világos kifejezőmód
- a stílusréteg követelményeinek betartása (szakszavak stb.), a megfelelő szövegalkotási mód kiválasztása

Szerkezet (2 pont)

- a belső és külső szerkezet összefüggése, az egyes részek arányossága
- a szöveg rendezettsége, terjedelme (400–600 szó)

► A szóbeli vizsga értékelésének kritériumai

1. Beszédkészség és beszédkultúra (max. 8 pont)

(A beszélgetésben a vizsgáztató és a jelölt partnerek, nem kívánatos a diák egyoldalú megnyilvánulása.)

A beszédhelyzetnek való megfelelés

Pont	Szempontok
2	A beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi és nem nyelvi eszközöket választ.
1	A nyelvi illemszabályokat többnyire betartja, néhol azonban nem a beszédhelyzetnek megfelelő hangnemben vagy hangerővel beszél.
0	Nem tartja be a nyelvi illemszabályokat.

A beszélgetésben való részvétel

Pont	Szempontok
2	Eléggé önállóan vesz részt a beszélgetésben.
1	Többnyire csak a beszélgetőpartner ösztönzésére (pótkérdések) beszél.
0	Nem képes beszélgetést folytatni, illetve "fejből" beszél.

Beszédkészség

Pont	Szempontok
2	A mondanivalót érthető, világos mondatokban fogalmazza meg, tisztán artikulál és tagol, megfelelő hangsúlyozással beszél.
1	A mondanivalót többnyire érthetően, világosan fogalmazza meg, néhol azonban rossz a hangsúlya.
0	Csak egy-két szóban, szó szerkezetben fogalmazza meg gondolatait.

Köznyelvi nyelvhasználat, megfelelő nyelvváltozat

Pont	Szempontok
2	Nyelvhasználata köznyelvi, megfelelő a szóincse és a szóhasználata.
1	Nyelvhasználata néhol eltér a köznyelvitől, szóincse szegényesebb, szóhasználata nem mindig pontos.
0	Nyelvhasználata szinte teljesen nyelvjárási, szóincse kimondottan szegényes.

2. A szöveg (részlet) hangos olvasása (4 pont)

Pont	Szempontok
4	A jelölt értelmesen, érthetően és folyékonyan olvas, többnyire betartja a helyesejtés normáit. Tagolása, hanglejtése, beszédtempója megfelelő.
3	A jelölt folyékonyan olvas, a kiejtésben kisebb normasértést követ el. Tagolása, hanglejtése, beszédtempója nagyjából megfelelő.
2	A jelölt olvasása akadozó, de még érthető. A helyesejtés normáit nem vagy csak kismértékben tartja be.
1	A jelölt olvasása annyira akadozó, hogy nem vagy alig érthető. Több hangot vagy egész szavakat hanyagul ejt vagy kihagy.
0	A jelölt visszautasítja a hangos olvasást.

3. Irodalmi és nyelvi kérdések (max. 14–14 pont)

A jelölt nyelvi és irodalmi ismereteit az alábbi értékelési skála alapján értékeljük. Az így kapott pontszámot mindkét esetben megszorozzuk kettővel, így mindkét esetben maximálisan 14 pont adható.

Pont	Szemponatok
7	A jelölt ismeretei teljes egészében megfelelnek, képes szintetizálni, a tanár esetleges beavatkozásaiban a párbeszéd lehetőségét látja.
6	A jelölt ismeretei szinte teljes egészében megfelelnek, hiányosságai alig vannak, szintetizálni azonban csak tanári segítséggel képes.
5	A jelölt ismeretei megfelelőek, többnyire képes az önálló elemzésre. Alig szorul tanári segítségre (pótkérdések).
4	A jelölt ismeretei kielégítőek, képes őket a problémamegoldásban alkalmazni. Kisebb mértékű tanári segítségre (pótkérdések) szorul.
3	A jelölt ismeretei kielégítőek, részben képes saját szavaival értelmezni. Nagyjából tanári segítségre szorul.
2	A jelölt ismeretei szegényesek, csak részben képes őket felidézni. A pótkérdések nemigen segítik.
1	A jelölt csak egy-két adatot képes felidézni, nem tapint rá a lényegre.
0	A jelölt nem felel. vagy: Az anyag tárgyalása nagyon zavaros, téves adatok.

4 A VIZSGA TARTALMA

4.1 Nyelv

CÉLOK

A jelölt a szöveg elolvasása után képes a szöveg megadott szempontú feldolgozására:

- megnevezi a feladót és a címzettet, a szöveg szándékát, témáját és műfaját,
- kikeresi a szövegből a kért adatokat,
- megoldja a szöveghez kapcsolódó nyelvi – jelentéstani, szófajtani, mondattani, szövegtani és stilisztikai – feladatokat, alkalmazza elméleti ismereteit a gyakorlatban,
- kijavítja az esetleges helyesírási és nyelvhasználatbeli hibákat, javításait indokolja,
- a szövegalkotás során eleget tesz a műfaji követelményeknek, betartja a megfelelés, az érthetőség, a helyesírás és a nyelvhelyesség szabályait.

A jelölt szóbeli megnyilvánulása során:

- követi a nyelvi normát,
- képes nyilvános kommunikációra,
- ismeri a szövegtípusok jellemzőit,
- ismeri és alkalmazza a szükséges – a jobb oldali oszlopban meghatározott – fogalmakat,
- bemutatja a nyelvváltozatokat,
- ismeri a nyelvek helyzetét és státuszát Szlovéniában,
- ismeri a magyar nyelv helyzetét és státuszát az anyaországban, a határon túli magyar közösségekben, az EU szervezeteiben.

FOGALMAK

Ember és nyelv:

jel, jelrendszer, nyelvi jel, nyelvtípus, (sztenderd) nyelvváltozat, irodalmi nyelv, regionális köznyelv, köznyelv, anyanyelv/első nyelv, második nyelv/köznyelv, kétnyelvűség; nyelvjárás, diáknyelv

Kommunikáció, tömegkommunikáció:

nyelvi jel, közlésfolyamat, verbális és nem verbális kommunikáció; tömegkommunikáció, hír, hirdetés, tudósítás, interjú

Hangtan:

- hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hangrend, illeszkedés, hasonulás, összeolvadás

Szótan (szókészlettan, szófajtan, alaktan):

- szókészlet, szókincs, belső keletkezésű szó, kölcsön szó, idegen szó, jövevényszó, szakszó, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige
- szófaj, ige, névszó, főnév, melléknév, számnév, névmás, igenév, főnévi igenév, melléknévi igenév, határozói igenév, határozószó, viszonyzó, névelő, névutó, igekötő, kötőszó, módosítószó, mondatszó, indulatszó; kettős szófajúság
- szótári szó, szóelem, szótő, toldalék, képző, jel, rag, szóalkotás, szóképzés, szóösszetétel, mozaikszó

Jelentés tan:

- jelentés, jelentésmező, egyjelentésű szavak, többjelentésű szavak, azonos alakú szavak, hasonló alakú szavak, rokon értelmű szavak (szinonimák), ellentétes jelentésű szavak (antonimák), hangutánzó és hangfestő szavak

Mondattan:

- mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozók és jelzők
- szó szerkezetek: hozzárendelő, alárendelő, mellérendelő szó szerkezet és fajtái
- egyszerű mondat, tömmondat, bővített mondat; állító, tagadó mondat, tiltó mondat; összetett mondat, alárendelő és mellérendelő összetett mondat, többszörösen összetett mondat

Szövegtan:

- szöveg, megszerkesztettség, szövegkohézió, bekezdés, tételmondat, téma, réma, elemző-meggyőző szövegfajták, iskolai közlésfajták, írott szöveg, beszélt nyelvi szöveg
- hangsúly, hanglejtés, szünet
- Szövegtípusok: elbeszélés, leírás, beszámoló, hír, hirdetés, tudósítás, interjú, jellemzés, magánlevél, hivatalos levél, kérvény, pályázat, meghatalmazás, jegyzőkönyv, emlékeztető, értesítés, (szakmai) önéletrajz, állásinterjú, motivációs levél, elismervény
- stílus, stílusrétegek: szépirodalmi stílus, társalgási stílus, tudományos-szakmai stílus (tudományos-ismeretterjesztő), publicisztikai stílus, közéleti stílus

Helyesírás:

- alapelvek: kiejtés, szóelemzés, egyszerűsítés, hagyomány; betűrend, szótag, szótagolás, kis és nagy kezdőbetű, mozgószabály

A nyelvek világa, a magyar nyelv története:

nyelvtörténet, nyelvrokonság, őshaza, nyelvcsaládok, nyelvtörténeti korszakok, alapnyelv, nyelvemlékek

4.2 Irodalom

► Célok

A jelölt az elolvasott/felolvasott szöveg(részlet) alapján képes a művészi szöveg elemzésére és értelmezésére:

- képes folyékonyan, a helyesejtés szabályait betartva felolvasni a szöveget,
- képes a szöveggel kapcsolatos benyomásait, érzelmeit, elképzeléseit megfogalmazni, véleményt alkotni, érvelni, aktualizálni a témát,
- felismeri a szövegben az ok-okozati kapcsolatokat; jellemzi a szereplőket, értékeli magatartásukat, értékrendjüket,
- feltárja a szöveg alapvető tartalmi és formai sajátosságait,
- kapcsolatot teremt a szöveg világa és a személyes létkérdései között,
- ismeri és alkalmazza a szükséges – a tartalmak második oszlopában meghatározott – esztétikai, poétikai, történeti, stilisztikai fogalomkészletet,
- ismeri a tanult korszakok legfontosabb jellemzőit és megkülönböztető jegyeit,
- képes tájékozottan és meggyőzően írni és beszélni művészi szövegekről, alkalmazva a tanult fogalmakat.

► Tanítási tartalmak

VILÁGIRODALOM, MAGYAR IRODALOM

TARTALOM, SZÖVEGEK	CÉLOK
A Biblia Ószövetség: Jónás próféta Újszövetség: A tékozló fiú	Ismerje a Biblia szerkezetét, etikai és irodalmi jelentőségét. Határozza meg a bibliai történet és a példázat fogalmát, fogalmazza meg üzenetüket; határozza meg az evangélium fogalmát.
Az ókori görög és római irodalom	Határozza meg az ókor, az antikvitás és a homo mensura fogalmát. Ismerje az ókori irodalom műneveit, a műfajok jellemzőit.
Homérosz: Odüsszeia vagy Iliász	Ismertesse a trójai mondakört, az eposz műfaji jellemzőit, a homéroszi kérdést; mutassa be az eposz embereszményét.
Szophoklesz: Antigoné vagy Oidipusz király	Ismertesse a görög színház jellemzőit, a thébai mondakört. Mutassa be a dráma szerkezetét. A dráma alapján határozza meg a tragédia, a tragikum és a katarzisz fogalmát; jellemezze a tragikus hőst. Fogalmazza meg és értelmezze a dráma erkölcsi kérdéseit és válaszait.
A középkor	Mutassa be a középkor világnézetét, művészi stílusait; ismerje irodalmi műfajait (himnusz, legenda, prédikáció).
Dante Alighieri: Isteni színjáték	Ismerje a műfaji jellemzőket, mutassa be a középkori világnézet megjelenését. Írja le a túlvilági utazás állomásait.
Halotti beszéd és könyörgés Ómagyar Mária-siralom	Mutassa be a magyar irodalom kialakulását. Ismertesse a nyelvemlékek jellemzőit; ismerje jelentőségüket a nemzeti kultúrában.
A reneszánsz	Ismertesse a reneszánsz kialakulását, jellemzőit. Definiálja a humanizmust.
Boccaccio: Dekameron (A sólyom feláldozása)	Ismerje a cím jelentését (Dekameron), valamint a novella műfaji jellemzőit. Határozza meg a szövegrészlet témáját, magyarázza meg a főbb gondolatokat.
Shakespeare: Rómeó és Júlia vagy Hamlet	Ismertesse az angol reneszánsz színház jellemzőit, ismerje a dráma szerkezetét, jellemezze a szereplőket, mutassa be a dráma humanista értékeit. Értelmezze a hamletti kérdést.
Balassi Bálint: Hogy Júliára találja, így köszöne néki	Ismertesse a magyar reneszánsz jellemzőit, a magyar nyelvű líra kibontakozását, a reneszánsz szerelmi líra jellemzőit, értelmezze üzenetét.
Barokk	Ismertesse a barokk korszak világnézetét, jellemzőit.
Klasszicista dráma	Ismertesse a francia klasszicista színház és dráma jellemzőit, a hármas egység szabályát.

TARTALOM, SZÖVEGEK**CÉLOK**

Molière: Tartuffe	Ismertesse a komédia jellemzőit, definiálja a komikum (helyzet- és jellemkomikum, nyelvi komikum) fogalmát, jellemezze a komikus hőst. Mutassa be a tartuffe-i elveket.
Felvilágosodás	Mutassa be a felvilágosodás világnézetét. Határozza meg a klasszicizmus és a szentimentalizmus (preromantika) fogalmát. Ismertesse a magyar felvilágosodás sajátos vonásait, a kulturális programok és a nyelvújítási mozgalom szerepét (Kazinczy), a nemzet és nyelv kérdését.
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Határozza meg a vers témáját, műfaját (elégia, óda, dal), ismertesse a vers szerkezetét, az idősíkok szerepét; értelmezze a költői üzenetet.
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	Határozza meg a vers műfaját (elégia), típusát (időszembesítő költemény), ismertesse a vers szerkezetét, értelmezze a költői üzenetet.
Romantika	Ismertesse a romantika kialakulását és jellemzőit; mutassa be embereszményét; értelmezze a spleen fogalmát.
Puskin: Anyegin	Határozza meg a mű témáját, műfaját (verses regény). Jellemezze a hősképet. Bizonyítsa: Anyegin »felesleges ember«.
Reformkor	Ismertesse a reformkor jelentőségét (haza és haladás); mutassa be a korszak irodalmi életét.
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Ismertesse műfaját, témáját; mutassa be a vers történelemszemléletét (a bűn és a bűnhődés motívuma), határozza meg szerkezetét, idősíkjait, és értelmezze azokat.
Vörösmarty Mihály: Szózat	Határozza meg a vers műfaját (óda), témáját, mutassa be retorikus szerkezetét (időszembesítés), értelmezze a nemzethalál-víziót.
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem..., Egy gondolat bánt engemet vagy A XIX. század költői	Ismertesse a költő ars poeticáját, látomásköltészetének jellemzőit (váteszszerep, utópikus jövőkép); fogalmazza meg üzenetüket.
Szeptember végén	Ismertesse a hitvesi költészet jellemzőit, határozza meg a vers műfaját (elégia), értékelje a párhuzamok és az ellentétek rendszerét, fogalmazza meg üzenetét.
Az apostol	Határozza meg a műalkotás műfaját, mutassa be a főszereplőt, értelmezze a költői üzenetet.
Arany János: Toldi estéje	Ismertesse keletkezését, műfaját (elbeszélő költemény), témáját, szerkezetét és cselekményét. Jellemezze a főhőst; mutassa be Toldi és Lajos király hazaszemléletét.
Ágnes asszony vagy A walesi bárdok	Ismertesse műfaját, a ballada típusát, témáját és szerkezetét; fogalmazza meg üzenetét.

A romantikától a realizmus felé

Jókai Mór: Az arany ember

Határozza meg a regény romantikus és realista jegyeit, ismertesse a motívumokat, jellemezze a szereplőket. Ismertesse Jókai romantikus antikapitalizmusát. Bizonyítsa: Timár Mihály vívódó hős.

Realizmus, naturalizmus; az előmodernség magyar epikája

Ismertesse a realizmus kialakulását, jellemzőit, valamint a realista regényt; határozza meg a naturalizmus fogalmát.

Stendhal: Vörös és fekete *vagy*
Balzac: Goriot apó

Ismertesse az író romantikus realizmusát, a cselekmény helyszíneit és azok jelképiségét; jellemezze a főhőst.

Gogol: A köpönyeg

Határozza meg műfaját, témáját. Ismertesse az írói előadásmódot (groteszk). Mutassa be a főhős eltorzult értékrendjét, határozza meg az ellopott köpönyeg szimbólumértékét.

Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés

Ismertesse a cselekmény helyszíneit és azok jelképiségét; jellemezze a főhőst. Mutassa be a regényben megjelenő eszméket.

Mikszáth Kálmán: Bede Anna tartozása

Ismertesse a mikszáthi elbeszélést (anekdota, humor), az író újszerű parasztabrázolását, emberszeretetét. Jellemezze a főhőst, mutassa be a falu értékrendjét.

Válogatás a 19. század végi, a 20. század eleji irodalmi alkotásokból

Határozza meg a következő fogalmakat: szimbolizmus, impresszionizmus, dekadencia; avantgárd.

Ismertesse a 20. század eleji magyar irodalmi élet fellendülését és a Nyugat szerepét.

Ady Endre: A magyar Ugaron *vagy* A Hortobágy poétája

Ismertesse Ady költészetének újszerűségét, fogalmazza meg a költő hitvallását.

Mutassa be a vers szerkezetét, a versben megjelenő szimbólumokat. Ismertesse a látomásszerű tájvers jellemzőit, szimbolikus ellentétrendszerét, a művészsors drámaiságát.

Héja-nász az avaron

Mutassa be a Léda-szerelem ambivalenciáját, elemezze a szimbólumokat, értelmezze a vers üzenetét.

Őrizem a szemedet

Mutassa be Ady Csinszka-költészetének jellemzőit. Ismertesse a vers szerkezeti felépítését, fogalmazza meg a költői üzenetet.

Móricz Zsigmond: Tragédia

Ismertesse az elbeszélés témáját, az írói előadásmódot. Jellemezze a főhőst, értelmezze az írói üzenetet.

Babits Mihály: Jónás könyve

Határozza meg műfaját (elbeszélő költemény), témáját; ismertesse szerkezetét és stílusát (az irónia szerepe), értelmezze üzenetét.

TARTALOM, SZÖVEGEK**CÉLOK**

Kosztolányi Dezső: Édes Anna	Ismertesse a lélektani regény témáját, jellemezze a magatartástípusokat (érdekember, értékember).
Kafka: Az átváltozás	Ismertesse Kafka világát (elidegenedés). Elemezze a művet a következő szempontok szerint: fantasztikum, groteszk. Ismertesse a novella értelmezési lehetőségeit.
József Attila: Tiszta szívvel	Ismertesse József Attila költői indulását, a vers műfaját (dal), szerkezetét és gondolatmenetét, fogalmazza meg üzenetét.
Talán eltűnök hirtelen... vagy Íme, hát megleltem hazámat...	Határozza meg a vers műfaját, verstípusát, a vers szerkezetét/gondolatmenetét vizsgálva értelmezze a költői üzenetet.
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga	Ismertesse Radnóti költészetének témáját, ismertesse az ekloga jellemzőit. Elemezze a költői én belső drámáját.
Portrék az újabb kori magyar irodalomból	
Örkény István: Tóték	Elemezze a regényt a szempontoknak megfelelően: a valószínű és az abszurd egyesítése; személyiségtorzulás, alkalmazkodás, önfeladás, lázadás. Fogalmazza meg az írói üzenetet.
vagy Németh László: Iszony	Ismertesse a témát és a cselekményt. Mutassa be az írói elbeszélésmódot. Értelmezze a főszereplő döntéseit.
Déry Tibor: Szerelem	Ismertesse műfaját (novella), témáját, cselekményét és szerkezetét; a motívumokat; értelmezze az írói üzenetet.
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet	Ismertesse műfaját (filozofikus dal), a vers típusát (ars poetica); a gondolatmenetet elemezve fejtse ki a költői üzenetet: a költő feladata a teremtő cselekvés, az értékek őrzése.
Kertész Imre: Sorstalanság	Ismertesse a regény témáját, az írói ábrázolásmódot, fogalmazza meg üzenetét.

5 A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ JELÖLTEK

A különleges bánásmódot igénylő jelöltek részére, akiket végzés alapján irányítottak a képzési programokba, indokolt esetekben (sérülés, betegség) pedig más jelöltek számára is – tekintettel hiányosságuk, korlátaik, zavaruk fajtájára és fokára – Az érettségi vizsgáról szóló törvény 4. szakasza és A szakmai érettségi vizsgakatalógus *A különleges bánásmódot igénylő jelöltek* fejezete értelmében módosítani kell az érettségi vizsga végzésének és a tudás értékelésének módját.

A következő módosítások lehetségesek:

1. az érettségi vizsga két részben, két egymást követő időszakban való teljesítése;
2. az érettségi vizsga idejének meghosszabbítása, beleértve a szünetek hosszabbítását is, illetve több rövidebb szünet beiktatását;
3. a vizsgaanyag formájának módosítása (pl. Braille-írás; nagyítás, ha a kérdések fordítása nem lehetséges; a vizsgaanyag beírása lemezre);
4. külön helyiség biztosítása;
5. módosított munkakörülmények teremtése (világítás, emelés lehetősége...);
6. speciális segédeszközök biztosítása (Braille-írógép, megfelelő írószerek, fóliák domború rajz készítéséhez);
7. vizsga más személy segítségével (aki pl. az írásban vagy olvasásban segít);
8. számítógép használata;
9. módosított szóbeli vizsga és hallás utáni értést mérő vizsga (felmentés, szájról olvasás, jelnyelvre való fordítás);
10. az érettségi vizsga gyakorlati részének módosítása (pl. a szemináriumi dolgozatok, gyakorlatok módosított teljesítése);
11. az értékelés módosítása (pl. azokat a hibákat, amelyek a jelölt zavarából erednek, nem tekintjük hibának; az értékeléskor a külső értékelők együttműködnek a különleges bánásmódot igénylő jelöltekkel való kommunikáció szakembereivel).

6 MELLÉKLET

► 1. feladatlap

Olvassa el figyelmesen a mellékelt szöveget, majd oldja meg a feladatokat!
A H betűvel jelölt feladatoknál a helyesírást is értékeljük.

Legyen a bringa a mániánk!

1. Az évek során elkényelmesedtünk, lassan átszoktunk az autóra, metróra, ezzel egy időben falhoz állítottuk a kerékpárunkat. Pedig a bicikli remek közlekedési eszköz a mindennapokban, sőt a családi kikapcsolódás egyik legjobb formája. Itt az ideje tehát újra elővenni a garázsban porosodó drótszamarat, és feltankolni friss levegővel.

2. Míg pár évvel ezelőtt csak a legfanatikusabbak rótták a városi utakat, manapság napsütéses időben bringások tömege indul el otthonról két keréken. Nem is csoda, hiszen a biciklinek, a kerékpározásnak számos előnye van. Amellett, hogy védjük a környezetet, a város egy másik oldalát is felfedezhetjük, olyan helyekre is eljuthatunk, ahová gyalog vagy autóval nem. Itt az ideje hát, hogy alaposan újragondoljuk a biciklizéshez való viszonyunkat!

3. Tekerjünk az egészségért!
Ha egészségesebben akarunk élni, pattanjunk nyeregbe! Aki rendszeresen kerékpározik, annak javul a kondíciója, formásabb lesz a teste, és megnőnek az életkilátásai. A biciklizés égeti a zsírt, fejleszti a szív- és érrendszert, erősíti az ember immunrendszerét. Egy húszperces biciklizéssel elégethetjük akár a reggeli habos kapucsínót vagy a vacsorához elfogyasztott két deci kólát.

4. Együtt a család

A bringázás remek alkalom arra, hogy együtt legyen a család. Közös élményeket szerezhetünk a gyerekekkel, eközben nemcsak a rendszeres mozgás válik a mindennapjaink részévé, de a természet iránti szeretet is belénk ivódik. Amennyiben már gyermekkorban megszokjuk a rendszeres mozgást, akkor ez felnőttként is napi rutinnak számít majd.

5. Kicsik két keréken

Ha a gyerkőcöt is visszük magunkkal a hétvégi kiruccanásra, gondosan tervezzük meg a túránkat, és vegyük figyelembe a családtagok eltérő kondícióját, teljesítőképességét! Már az ötévesek is letekernek velünk néhány kilométert egy síkvidéki túrán. Magyarázzuk el nekik a KRESZ legfontosabb szabályait, és folyamatosan figyeljük, mennyire fáradtak el! Gyakran álljunk meg pihenni, hiszen a legtöbb gyerek hatalmas energiabedobással kezd a túrába, majd egyik pillanatról a másikra lesz halálosan kimerült.

6. Guruljunk munkába!

Guruljunk a munkahelyünkre is két keréken, ez egyszerre praktikus és gyors is. Ne tartson vissza minket, hogy nem vagyunk éppen szuper kondiban! Minden kezdet nehéz, főleg tehát aggódni, nagyon hamar bele lehet jönni a kerékpározásba. A nyugodt, egyenletes tempóban tekerés semmivel sem izzasztóbb, mint a busz után szaladás vagy az erőltetett iramú gyaloglás.

7. Stílusosan a bringán?

Már nem csak álom, hogy két keréken is divatosak legyünk. A biciklisdivat rengeteget fejlődött az elmúlt években, a magyarországi divattervezők az esztétikumot kombinálják a praktikummal. Újabban vízhatlan anyagokkal kísérleteznek, így akár esős időben is nekiindulhatunk, ha elég elszántak vagyunk... És végül ne feledjük, az utcán, az utakon mindig lesz olyan bringás, aki kedvesen ránk mosolyog. Kétkerekűről, feltöltődés közben, meglátjuk, egész más képet fog mutatni a világ!

A www.nlcafe.hu nyomán

1. Egészítse ki értelemszerűen az alábbi két mondatot!

A szöveg a/az _____ olvasható. A szöveg szerves része az illusztrációként megjelenő _____.

(2 pont)

2. Melyik stílusréteg jegyei vannak túlsúlyban a mellékelt szövegben? Húzza alá a megfelelőt!

társalgási

publicisztikai

tudományos-szakmai

(1 pont)

3. Melyik stílusjegy *nem jellemző* a szövegre? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

A meggyőzésre törekvés

B közérdekű téma választása

C személytelenség

D közérthetőség

(1 pont)

4. Megfelelőnek tartja-e a szöveg címét? Válaszát indokolja meg!

(1 pont)

5. Értelmezze röviden a szöveg címét!

(1 pont)

6. Fogalmazza meg, milyen összefüggést lát a szöveg első és utolsó mondata között!

(2 pont)

7. Támassa alá az alábbi állítást a 4. és a 7. rész két megfelelő mondatával vagy mondatrészletével! Írja ki ezeket!

A kerékpározás emberi kapcsolataink alakításában is szerepet játszik.

4. rész: _____

7. rész: _____

(2 pont)

8. Melyik az a két rész a szövegben, amelynek azonos a témája? Mi ez a téma?

Rész: _____ és _____

Téma: _____

(2 pont)

9. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűt!

A habos kávéval bevitt kalóriát legalább félórás biciklizéssel dolgozhatjuk le. I H

A kisgyerekek is képesek már egy rövid hegyi kerékpártúrára. I H

A divattervezők nem csak a hasznosságot tartják szem előtt a biciklis divatban. I H

(3 pont)

10. Egészítse ki az 1. rész alapján a táblázat hiányzó adatait a mondatok közti viszonyokra vonatkozóan!

Mondatok	Viszony	A viszonyt jelölő kötőszó
Az 1. és a 2. között		pedig
A 2. és a 3. között	magyarázó	

(2 pont)

11. Értelmezze a 4. rész alábbi kifejezését!

napi rutinnak számít _____

(1 pont)

12. Írja ki az 5. részből az alábbi szószerkezet megfelelőjét!

óriási elánnal _____

(1 pont)

13. Írja ki a 6. részből az állandósult szókapcsolatot!

Állandósult szókapcsolat: _____ (1 pont)

14. Fejezze be a következő két szóláshasonlatot egy-egy állatnév beírásával!

Lassú, mint a/az _____.

Szalad, mint a/az _____ (1 pont)

15. Írja ki a szövegből a *kerékpár* négy szinonimáját!

(2 pont)

16. Írja ki a 3. és a 6. részből a *kerékpározzunk* ige 2 rokon értelmű szószerkezetét!

_____ (2 pont)

17. Értelmezze az alábbi szerkezeteket úgy, hogy befejezi a mondatot!

Aki szuper kondiban van, az _____

Az olyan embert nevezzük elszántnak, aki _____
_____ (2 pont)

18. Melyik mássalhangzótörvényt ismeri fel az alábbi szavakban? Írja a vonalra a helyes válasz betűjelét!

_____ visszük

_____ elégethetjük

A írásban jelöletlen teljes hasonulás

B írásban jelölt teljes hasonulás

C zöngésség szerinti részleges hasonulás

D képzés helyes szerinti részleges hasonulás

E összeolvadás

(2 pont)

19. Húzza alá az alábbi példamondatban a vegyes hangrendű szót!

Már nem csak álom, hogy két keréken is divatosak legyünk.

(1 pont)

20. Bontsa szóelemekre az alábbi szót!

T– szótő, K – képző, J – jel, R – rag

a l a p o s a b b a n

(2 pont)

21. Húzza alá az alábbi mondatban az összetett szót!

A divattervezők ötletesen alakítják a biciklisek öltözékét.

Összetett szó: _____

(1 pont)

22. Alkosson a 21. feladatban kiírt összetett szó előtagjával egy új összetett szót úgy, hogy az alábbi szavakból válasszon hozzá utótagot! Egészítse ki ezzel az új összetett szóval értelemszerűen a következő mondatot!

áru, hullám, majom, világ

Ei kell mondani a fiataloknak, hogy a falfirkálás káros _____, semmiképp sem követendő példa.

(1 pont)

23. Írja be a táblázat üres rovataiba a 21. feladat mondata alapján a hiányzó adatokat!

A mondatrész	Szófaji értéke	A mondatrész fajtája
		állítmány
	melléknév	
biciklisek		

(6 pont)

24. Alakítsa át az alábbi összetett mondatot egyszerűvé, az egyszerűt összetetté!

H

Újabban olyan anyagokkal is kísérleteznek, amelyek esőben is hordhatók.

Itt az ideje újra elővenni a drótszamarat.

(3 pont)

25. Egészítse ki a szöveget a hiányzó ragokkal!!

2011. január elsejétől lépett élet_____ az a közúti szabályozás, amely elsősorban a gyalogosok és a kerékpárosok biztonságát javítja. A módosítás szemléletváltást alapoz meg a hazai közlekedés_____, így a jövőben többeknek jelenthet valódi alternatívát a kerékpározás a tömegközlekedés_____ szemben.

(3 pont)

26. Javítsa ki a következő szöveg helyesírási hibáit!

„Az egészség nagyjából be is fejeződik ott, ahol az élsport elkezdődik” – monta a kórház főigazgatója. Álításában van is igazság.

(2 pont)

27. Képzelve el a képen látható személyek egy napját! Számoljon be kb. 120 szóban élményeiről! Címet is adjon írásának!

(12 pont)

Megoldás és pontozás

1. FELADATLAP

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
1	1	♦ interneten/világhálón	
	1	♦ kép/fotó/fénykép	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
2	1	♦ publicisztikai	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
3	1	♦ C	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
4	1	♦ Pl.: Igen, mert rövid, felkelti a figyelmet a téma iránt, személyes, közvetlenül hozzánk szól a felszólító mondatral, érdekes.	Vagy ue. másképpen. Legalább két dolog említéséért jár a pont.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
5	1	♦ Váljon a kerékpár/a kerékpározás igazi szenvedélyünkké.	Vagy ue. másképpen.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
6	1	♦ Az első mondat tényfeltárás (<i>elkényelmesedtünk, falhoz állítottuk a kerékpárunkat</i>).	Vagy más megfelelő.
	1	♦ Az utolsó mondat a kerékpározás legfontosabb hozadékára mutat rá (<i>feltöltődünk, a világ is más képet mutat</i>).	Vagy más megfelelő.
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
7	1	♦ 4. rész: A bringázás remek alkalom arra, hogy együtt legyen a család.	
	1	♦ 7. rész: És végül ne feledjük, az utcán, az utakon mindig lesz olyan bringás, aki kedvesen ránk mosolyog.	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
8	1	♦ 4. és 5. rész	Két rész említéséért jár az 1 pont.
	1	♦ közös családi program	Vagy ue. másképpen.
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
9	1	♦ H	
	1	♦ H	
	1	♦ I	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások		
10	2	Mondatok	Viszony	A viszonyt jelölő kötőszó	
		Az 1. és a 2. között	ellentétes		pedig
		A 2. és 3. között	magyarázó		tehát
Minden helyes megoldásért 1 pont jár.					

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
11	1	♦ szokásunkká válik	Vagy más megfelelő.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
12	1	♦ hatalmas energiabedobással	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
13	1	♦ minden kezdet nehéz	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
14	1	♦ csiga	A két beírt állatnévéért jár az 1 pont.
		♦ nyúl	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
15	2	♦ bringa, bicikli, drótszamar, kétkerekű	Minden 2 helyes megoldásért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
16	1	♦ pattanjunk nyeregbe	
	1	♦ guruljunk ... két keréken	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
17	1	♦ Pl.: ..., az jól bírja a sportolást, az erőfeszítést.	Vagy más megfelelő.
	1	♦ Pl.: ..., aki minden megtesz a célja eléréseért.	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
18	1	♦ B	
	1	♦ E	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
19	1	♦ divatosak	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
20	2	♦ alap / os / abb / an T K J R	Minden két jó megoldás 1 pont.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
21	1	♦ divattervezők	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
22	1	♦ divathullám	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások			
23	6	A mondatrész	Szófaji értéke	A mondatrész fajtája	Minden helyes megoldásért 1 pont jár.	
		alakítják	ige			állítmány
		ötletesen	melléknév			módhatározó
		biciklisek	főnév			birtokos jelző

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
24	1	♦ Újabban esőben is hordható anyagokkal kísérleteznek.	A helyes átalakításért 1 pont jár.
	1	♦ Itt az ideje (annak), hogy újra elővegyük a drótszamarat.	A helyes átalakításért 1 pont jár.
	1		A korrekt helyesírásért 1 pont.
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
25	1	♦ életbe	
	1	♦ közlekedésben	
	1	♦ tömegközlekedéssel	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
26	1	♦ mondta	
	1	♦ Állításában	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Szemponatok
27		
Tartalom	5	a műfaji követelményeknek megfelelően alkotja meg a történetet, megfelelő címet ad
Stílus	2	a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság)
Nyelvhelyesség	3	pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése
Szerkezet	1	a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés
Terjedelem	1	120 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont
Összesen	12	

2. FELADATLAP

Figyelmesen olvassa el a szövegrészleteket, majd a kiválasztott szempontrendszernek megfelelően fogalmazza meg dolgozatát!

1. Irányított irodalmi fogalmazás Karátson Gábor *Újság, tévé, rádió* című novellájának részlete alapján

Lehetett számítani valami megrázkódásra persze, ha nem is éppen erre, mit tudom én mire. Az újságok napról napra, hétről hétre, évről évre izgatott és zavaros hírekkel voltak tele. Olvastunk helyi háborúkról és merényletekről, hatalmaskodásról, repülőgéppeltérítésekről és összeesküvésekről, természeti csapásokról is; láttál a televízióban árvizeket Kínában, Indiában, végignézhatted újra meg újra dél-amerikai forradalmak satöbbi képsorait. [...]

Nekünk ugyan tévénk sokáig nem is volt. Sem nem tellett rá, sem nem kellett; a tévé, mondtam, antipatikus. De szép napon a sógorom, a Fanny bátyja, *történész*, azt mondja Fannynek:

Na, ebből elég, tévé nélkül élni ma már nem lehet.

Ők akkor vettek maguknak újat, nagyobb, színeset, s a régi kis vacakot nekünk adták.

Ezt mi aztán meg is szerettük. Fanny szívesen elnézett tulajdonképp akármit; a vállam vonogattam.

A gyerekek pedig szeretettel megmosolyogták. Erkölcsei kérdésekben nálunknál ők sokkalta szigorúbbak, másban is, nemcsak ebben, az egész tv-zést, úgy, ahogy van, elítélték; kivéve azonban a sporteseményeket. S végül is ott ültek a futballmérkőzéseik meg teniszbajnokságaik előtt órákon át. – Egyszer csak engem kiáltottak ki egyedüli tv-ellenesnek. Nem tiltakoztam. Kereken kimondtam azonban, bizonyos filmekre éppen én direkt hogy spórolok.

Így láttam egyedül egy szép nyári estén René Clairtől a *Boszorkányt vettem feleségül* c. filmet. [...] Ám egyébként mondom a dolgot leginkább ő pártfogolta, akár ha ment krimisorozat, vagy voltak távoli tájak, vagy meginterview-volta egyszer Kalmár a Dalai Lámát, vagy voltak mindig ezek az emlékezések szegény erre vagy arra, az ilyesmiket Fanny mind szereti. Dőljünk oda és nézzük négyen együtt.

És átöleljük egymást s én fejemet vállára hajtom, vagy ő hajtja az én vállamra a fejét [...]

De mondom, ócska egy készülék volt. Eleve lejártak már a gombjai, és aztán még mi is rontottunk rajta itt is, ott is, nem készakarva persze, s hogy *kicsoda*, sohasem derült ki, nem is nagyon nyomoztuk. A végén már csak gyufaszálakkal lehetett elindítani, vagy ilyen vékonyabb ecsetnyelek hegyével. Volt egy trükköm erre, én értettem csak hozzá egyedül. Elműködött még így egy darabig, amíg csak – Fanny nézett éppen egy Humphrey Bogartot – nagy lobbanással el nem tűnt az életünkből. [...]

Maradtak hát megint az újságok s a rádió.

Szempontok:

- Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Fogalmazza meg, miért nem volt a családnak tévéje! Mutassa be a tévékészüléket! Vizsgálja meg, hogyan viszonyultak az egyes családtagok a televízióhoz! Fejtse ki, mi a közös a viszonyulásukban!
- Fogalmazza meg, Önhöz melyik családtag álláspontja áll a legközelebb! Fejtse ki véleményét a *tévé nélkül élni ma már nem lehet* állításról!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint stilisztikai és nyelvi megformálására!

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem vagy rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy család története révén mutat rá a televízió általános térhódítására a múlt században, és megfogalmazza, hogyan hat ki a tévékészülék megléte, ill. hiánya a család életére.
Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az elbeszélő egyes szám első személyben, a beszélt nyelv fordulatait alkalmazva mondja el a történeteket. Az író szereplőit tetteik elbeszélésével mutatja be.
Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megfogalmazza, miért nem volt a családnak tévéje: 2 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem vagy rosszul fogalmazza meg az okokat.
1	Csak részben jól ismerteti az okokat, illetve csak az egyiket.
2	Jól megfogalmazza, mindkét okot ismerteti.

Pl.: Két oknál fogva nem volt a családnak televíziója: nem került rá pénzük, meg nem is kellett nekik, ugyanis a televízió a családfő szerint „*antipatikus*“.
Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Bemutatja a tévékészüléket: 2 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul mutatja be a tévékészüléket.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be a tévékészüléket.
2	Jól, teljességre törekedve mutatja be a tévékészüléket.

Pl.: A kapott fekete-fehér régi tévékészülék kicsi volt és „*ócska*“. Gombjai már szinte használhatatlanok voltak: „*A végén már csak gyufaszálakkal lehetett elindítani, vagy ilyen vékonyabb ecsetnyelek hegyével*“. Végül eljárt felette az idő, és felrobbant.
Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megvizsgálja, hogyan viszonyultak a családtagok a televízióhoz: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy viszonyulás bemutatása 2-2 pont.
0	Nem vagy rosszul vizsgálja meg a családtag viszonyulását.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg a viszonyulást.
2	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a viszonyulást.

Pl.: A férj kezdetben nem lelkesedett a televíziózásért, egy ideig a család egyedül őt tartotta tévéellenesnek, és ő ez ellen a meglátás ellen nem is tiltakozott. Később szívesen megnézett egy-egy jó filmet: „*Kereken kimondtam azonban, bizonyos filmekre éppen én direkt hogy spórolok.*“
Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: A feleség bármit szívesen nézett, ő lelkesedett leginkább, „*a dolgot a leginkább ő pártfogolta*“, bármit megnézett: krimisorozatot, interjúkat, megemlékezéseket, „*az ilyesmiket Fanny mind szereti*“. Szereti a közös tévézést: „*Dőljünk oda és nézzük négyen együtt.*“
Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: A gyerekek sokkal szigorúbban ítélték meg a televíziózást: „*Erkölcsei kérdésekben nálunknál ők sokkalta szigorúbbak, másban is, nemcsak ebben*“. A tévézést elítélték, édesanyjuk rajongását „*szeretettel megmosolyogták*“, mígnem aztán egy-egy sportesemény közvetítésekor ők is órákat ültek a készülék előtt.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Kifejti, mi a közös a viszonyulásukban: 2 pont (alkalmazás és elemzés) .
0	Nem vagy rosszul fejt ki a közös vonást.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól fejt ki a közös vonást.
2	Jól, teljességre törekedve fejt ki a közös vonást.

Pl.: A családnak nem hiányzott a tévé, de amikor ajándékba kaptak egyet, lassan mindegyik családtag megszerette. Végül ki-ki, érdeklődésének megfelelően, képes volt több órát is a készülék előtt tölteni. Életük részévé vált. Az ócska készüléket mindenki szerelgette, és akaratlanul is rontott rajta, mígnem felrobbant. A család ezt tudomásul vette, és hogy ki idézte ezt elő, „*sohasem derült ki, nem is nagyon nyomoztuk*“. Hiánya nem okozott számukra különösebb megrázkódtatást.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megfogalmazza, melyik családtag álláspontja áll hozzá a legközelebb: 3 pont (szintézis és értékelés) .
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.
3	Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Kifejti véleményét a <i>tévé nélkül élni ma már nem lehet</i> állításról: 3 pont (szintézis és értékelés) .
0	Nem fejt ki véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

2. Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Kálnay Adél Kedves naplóm! című elbeszélésének részlete alapján

Október 28. Itt ülök az ablak előtt, s odakint zuhog az eső. Annyira szomorú az idő, amennyire én az vagyok. Meg tudnék halni ebben a pillanatban. Pedig a mai nap jól is indult. Magyarórán végre megdicsért a tanár úr, és láttam rajta, hogy másként is néz rám, mint eddig, olyan elismerően, bár ebben is érződött valami bántó, mert látszik rajta, hogy egyáltalán nem nézett ki belőlem semmit, s most nem győz csodálkozni a tévedésén. Egy időmértékes verset írtam, na nemcsak én, még Klári is, de látszott, hogy az enyém tetszett neki jobban, még fel is olvasta, és mindenkinek tetszett, tényleg olyan jól olvasta fel, még nekem is sokkal jobban tetszett, mint amikor írtam. Klári is odajött utána és gratulált.[...]

Nórával utána sokáig beszélgettünk a sarkon. Mostanában egyre többet beszélgetünk. Azt hiszem, ő is szívesen van velem, pedig nekik egészen más társaságuk van, de ha a társaságbeli barátnői odajönnek, akkor sem ráz le, nem mutatja, hogy terhére lennék. Más kérdés, hogy én igen kínosan érzem ilyenkor magam, s el is kell jönnöm, mert amiről és ahogy ők beszélgetnek, ahhoz már semmi közöm. Ez történt ma is, és annyira rossz érzés volt. [...] Hamar ott hagytam őket, s mentem lefelé keresztanyuhoz, az eső is eleredt, s akkor hirtelen olyan elhagyatottnak és szerencsétlennek éreztem magam, hogy ki sem tudom mondani. Bementem a kiscukiba, vettem két krémet, de nem ízlett, aztán keresztanyuéknál jól kibőgtem magam, ő meg szegény kérdezgette, mi a bajom, de nem tudtam megmondani.

Képzeld, van egy negyedikes fiú, olyan szép szeme van, kicsit mindig sápadt az arca, annyira más, mint a többi. Mikor megtudtam, hogy ő tulajdonképpen lengyel, nem is csodálkoztam. [...] Már éppen el akartam mesélni Nórának, mennyire szépnek látom ezt a fiút, mikor elkezdte, hogy vasárnap megismert valakit, aki hatással volt rá. Rögtön tudtam, hogy róla beszél, s azt is tudtam, hogy már soha nem fogom elmondani, mit érzek ez iránt a fiú iránt, és még csak nem is gondolok rá. Megint összedől egy tornyom, mielőtt felépítettem volna, de jobb is így, ha szerelmes vagyok, az úgyis mindig olyan szörnyű, se éjjelem, se nappalom, nem tudok enni, de még gondolkozni sem. Ennyit mára, kedves Naplóm!

Szempontok:

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot! Vizsgálja meg a szereplő három fontosabb élményét, és fejtse ki, hogyan érez egyes esetekben! Fogalmazza meg, Ön milyennek látja a szereplőt! Fejtse ki, Ön szerint mi a legszebb, illetve a legnehezebb a kamaszkorban!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint stilisztikai és nyelvi megformálására!

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem vagy rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy kamaszlány apró-cseprő örömeit és bánatát ábrázolva mutatja be a serdülőkorúak lelkivilágát, a rájuk jellemző gyakori hangulatváltást, és ezáltal mutat rá a felnőtté válás folyamatának összetettségére.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az író napló formájában szólaltatja meg szereplőjét, így az elbeszélő egyes szám első személyben, a beszélt nyelv fordulatait alkalmazva mondja el, hogyan éli meg önmagát és a körülötte levő világot.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megvizsgálja a szereplő három fontosabb élményét: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy élmény 2-2 pont.
0	Nem vagy rosszul vizsgálja meg a szereplő élményét.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg az élményt.
2	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg az élményt.

Pl.: Az elbeszélő végre megérte, hogy magyartanára, aki eddig nemigen méltatta figyelemre, megdicsérte egy versét. Költeményét annyira jónak találta, hogy fel is olvasta az osztálynak. Tanára előadásában még neki is jobban tetszett, mint amikor írta. Osztálytársai tetszését is elnyerte, s egyikük még külön gratulált is neki.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Az elbeszélővel, akinek valószínűleg nemigen akad barátnője az osztályban, újabban szívesen beszélget egyik osztálytársa, Nóra, akinek különben teljesen más a baráti köre. A lány akkor sem fordul el tőle, ha kettejükhez odalépnek a barátnői: „akkor sem ráz le, nem mutatja, hogy terhére lennék“.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Az elbeszélőnek megtetszett egy negyedikes, lengyel származású fiú, aki „annyira más, mint a többi“. Titkát éppen meg akarta osztani Nórával, amikor az elmondta neki, hogy megismerkedett egy fiúval, „aki hatással volt rá“. A leírás alapján rögtön tudta, hogy a lengyel fiúról van szó. Így aztán nem beszélt az érzéseiről, és megfogadta, nem is gondol rá.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Kifejti, hogyan érez egyes esetekben: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy kifejtés 2-2 pont.
0	Nem vagy rosszul fejt ki a szereplő érzéseit.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól fejt ki.
2	Jól, teljességre törekedve fejt ki, hogyan érez a szereplő.

Pl.: Az elbeszélő megörült a dicséretnek, és úgy érzi, tanára most másként néz rá, „olyan elismerően“, bár „ebben is érződött valami bántó“. Úgy véli ugyanis, mindeddig tanára egyáltalán nem nézett ki

belőle semmit, „s most nem győz csodálkozni a tévedésén“. Saját versét hallgatva meglepedettség tölti el, és örül, hogy osztálytársainak is tetszik a költeménye.
Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Nóra érdeklődését őszintének érzi. Közeledésének egyrészt örül, másrészt viszont zavarban van miatta. Főleg akkor, ha Nóra barátnői is csatlakoznak hozzájuk. Ilyenkor otthagyja őket, mert „*amiről és ahogy ők beszélgetnek, ahhoz már semmi közöm*“. Ilyen esetekben rossz érzés tölti el, és különösebb ok nélkül „*elhagyatottnak és szerencsétlennek*“ érzi magát.
Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Amikor megtudta, hogy Nórának ugyanaz a fiú tetszik, szomorú és csalódott volt: „*Megint összedőlt egy tornyom, mielőtt felépítettem volna*“. Azzal vigasztalta magát, hogy „*jobb is így*“, ugyanis ha szerelmes, az mindig „*olyan szörnyű*“, nincs nyugta, nem tud enni, „*de még gondolkozni sem*“.
Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megfogalmazza véleményét a szereplőről: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.
3	Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Kiejti, szerinte mi a legszebb, illetve a legnehezebb a kamaszkorban: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fejt ki véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi tantárgyi vizsgakatalógus alapján értékeljük (nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).

7 AJÁNLOTT IRODALOM

A szakmai érettségi vizsgára való felkészülésben a jelöltek a feltüntetett szakirodalom mellett a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa által jóváhagyott tankönyveket és taneszközöket használhatják. A jóváhagyott tankönyvek és taneszközök jegyzéke a Középiskolai tankönyvkatalógusban található, amely a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete honlapján www.zrss.si olvasható.

Amacziné Bíró Zsuzsanna–Cserhalmi Zsuzsanna 2001. *Készüljünk az érettségire! Irodalom*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

A magyar helyesírás szabályai, tizenegyedik kiadás, tizenkettedik lenyomat. 2003. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Balázs Géza 2000. *Érettségi témakörök, tételek (Magyar nyelv)*. 500 gyakorlat megoldásokkal. Budapest: Corvina Kiadó.

Borosné Jakab Edit–Schlettné Szabó Ildikó 2002. *Irodalom írásbeli érettségi, A fogalmazás technikája*. Budapest: Corvina Kiadó. Deme László–Fábián Pál–Tóth Etelka 2010. *Magyar helyesírási szótár*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Kelecsényi László Zoltán 2001. *Középiskolai irodalmi lexikon*. Budapest: Corvina Kiadó.

Kelecsényi László Zoltán 2003. *Középiskolai kötelező olvasmányok elemzése*. Budapest: Corvina Kiadó.

Kiss Judit: *Érettségi helyesírás, Kulcsszavak*. 2002. Budapest: Corvina Kiadó.

Kiss Judit 2001. *Érettségi irodalom, Kulcsszavak*. Budapest: Corvina Kiadó.

Kiss Judit 2001. *Érettségi nyelvtan, Kulcsszavak*. Budapest: Corvina Kiadó.

Laczkó Krisztina–Mártonfi Attila: *Helyesírás*. 2006. Budapest: Osiris Kiadó.

Matúra-sorozat (kötelező olvasmányok). 1992–2000. Budapest: Ikon Kiadó.

Pusztai Ferenc szerk. 2009. *Magyar értelmező kéziszótár*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Szerényi Gábor 2007. *Szóbeli érettségi nagykönyv. Magyar nyelv és irodalom*. Budapest: DFT Hungária Kft.

Tolcsvai Nagy Gábor 2007. *Idegen szavak szótára*. Budapest: Osiris Kiadó.

Vágó Ernőné 2001. *Készüljünk az érettségire! Magyar nyelvtan*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.